



NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY—NEZAVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

Saturday October 5 1963.

Authorized as second class mail by the Post Office Department, No. 38. (336). Vol. IX
Ottawa, and for payment of postage in cash.

ZÁRUKY PRO SLOVANY

Eldon Griffiths

Z nejtrapnějších dojmů, které má člověk cestující východní Evropou, je hloubka a trvalost protiněmeckého citění. Před více než dvaceti lety napadl Hitler Polsko. Nová generace už vyrostla od té doby, co ruská armáda zřídila nynější hranice východní Evropy. A přece v Polsku a Československu je stále ještě nemožné odstranit nesmazatelné stopy nacistických ukrutností.

Komunisté se jistě snaží záměrně udržovat strach z Němců. Ale toho není ani třeba. V době, kdy západní Evropa velkou měrou zapomněla nebo zahojila své válečné rány, slovanské národy, které ztratily dvacet milionů životů během druhé světové války, stále ještě se obávají, že je jednoho dne znovu zase Němci napadnou.

Tento děsivý strach budou mít jistě na mysli pánové Rusk, Gromyko a Home, až se sejdou ve Spojených národech. Nebude totiž možno dosíci žádného pokroku v otázce Berlína, odzbrojení, ba ani v otázce dohody o neútočení, dokud otázka východních hranic Německa nebude řešena a rozřešena.

Když se Německo roku 1945 vzdalo, Polákům a Čechoslovákům bylo dovoleno, aby převzali podstatné části z říše. Čechoslováci dostali nazpět území sudetské a Poláci obsadili země na východ od Odry a Nisy.

Nyní po osmnácti letech není ve veřejném mínění západního Německa vážných hlasů podstatné skupiny, které by naléhaly na to, aby tato území byla zase získána zpět. A přece bonnské stanovisko k věci je dvojsmyslné a existují četné skupiny odsunutých osob vytrvávajících v atmosféře minulosti, které pravidelně volají po novém Drang nach Osten, aby znovu získali svoji ztracenou domovinu.

Následky těchto akcí ve východní Evropě jsou samozřejmě zlé. Německá irredenta potvrzuje nejhorší obavy Slovanů, Čechoslováci a Poláci jsou tak hnáni k tomu, aby před Němci hledali ochranu u Rusů. To a nikoli komunismus je společným jmenovatelem Varšavského paktu.

President Eisenhower i Kennedy, jak je známo, prohlásili, že Východní Evropa má právo na záruky bezpečnosti na německých hranicích. Problémem je, jak toho dosíci, aniž by bylo oslabeno NATO. Bylo by bláhové chtít odstranit slovanské obavy na účet bonnské touhy po sjednocení Německa. Západní Německo má přece právo těšiti se na to, že přijde den, kdy se úbohý policejní

stát Waltra Ulbrichta shroubí do jeho oblasti. Ale hranice Odry a Nisa a sudetské území to jsou zcela odlišné věci. Obě otázky mohou být vyřízeny hned.

Oficiální stanovisko Spojených států je, že dokud nebude podepsána mírová smlouva s Němcem sjednoceným, nemá smysl diskutovat o jeho definitivních hranicích. To nepomáhá nikomu mimo ty německé radikály, kteří si myslí, že Washington je mlčky na jejich straně. Oč lepší by bylo, kdyby Spojené státy přímo prohlásily, že uznávají jak československé tak polské hranice z roku 1945. To by celkem nijak neublížilo, ale mnoho by to pomohlo.

Ve skutečnosti Spojené státy by formálně přiznaly, co již přijaly. Vždyť není jiné cesty, která by mohla vést ke změně nynějších hranic mimo válku. Američka by také demonstrovala, že není nic pravdy na obviňování, že tajně podporuje západoněmecké naděje na znovu získání ztraceného území říšského. A nic by nemohlo lépe posloužit zmenšení polské a československé závislosti na Sovětech.

Uznání hranice na Odře a Nise by zároveň opustilo doktrínu "zatlačování". Ve skutečnosti je tomu tak už od 50. let. Uznání nynějších hranic by také odstranilo obavy, že se západní Němci stáhnou z Atlantického společenství ve prospěch de Gaullismu. A přece de Gaulle nedělal nikdy tajnosti s tím, že přijímá hranice Odry a Nisy — a zdá se, že to nijak zjevně neškodilo francouzsko-německé dohodě.

Pokud pak jde o německé irredenty — malou menšinu v Bonnu — měli by konečně pochopit, že Spojené státy jsou ochotny je ochránit a že podporují reunifikaci, ale že nemají prázdného zájmu na tom, aby podporovaly sny o pomstě na východní Evropě.

Je životním zájmem Spojených států, aby pokračovaly — jsou-li k tomu ochotni Rusové — ve snaze uspořádat poměry, která se začala smlouvou o částečném omezení atomových zkoušek. Za tímto účelem musí Spojené státy žádat od Sovětského svazu koncese mnohem významnější. Na důkaz toho kdekoli Spojené státy mohou zesílit pocit bezpečnosti slovanských národů, aniž ohrozí NATO, mají to udělat přímo a rovnou. Čím bezpečnější se budou totiž Slované cítit proti Němcům, tím bezpečnější to bude pro nás všechny.

Vyšlo ve "Washington Post" dne 21. září 1963, str. A13, povolení k přetisku syndikát "Newsweek"

kázání vysvětloval, že tihle lidé nejsou žádní "anciáši", ale přišli jim udělat novou pec, aby mohli vydělávat... Montéři museli za to opravit i hodiny na kostelní věži, ale termín dodrželi — pochvaluje si informátor v "Nové svobodě". Jak vidět, jsou-li v úzkých, jdou komunisti i do kostela, ale jaký je z toho prospěch?

ZMĚNY V PRAŽSKÉ VLÁDĚ

Usnesením ústředního výboru čs. komunistické strany ze dne 20. září, 1963 byli z vlády odvoláni: W. Široký předseda vlády, Jaromír Dolanský a L. Jankovcová; její místopředsedové, F. Kahuda, školství, J. Duriš, finance J. Krosnař, výživa a ministerstvo dopravy F. Voják. Ministerským předsedou se stal předseda Slovenské národní rady 40letý Josef Lenart. Mezi důvody odstranění W. Širokého je "nedokonalé provádění stranické linie" a některé omyly v jeho minulé politické činnosti! Nyní přichází na řadu Antonín Novotný.

KONSERVATIVCI VÍTEŽÍ V ONTARIJSKÝCH VOLBÁCH

KONSERVATIVCI ZÍSKALI 78 MANDÁTŮ - LIBERÁLOVÉ 23, NOVÁ DEMOKRATICKÁ STRANA 7 MANDÁTŮ - LIBERÁLNÍ VŮDCE WINTERMEYER RESIGNOVAL

Po krátké a hodně nečisté volební kampani ontarijští voliči znovu zvolili Robertovu konservativní stranu. Konservativní vítězství, i když očekávané, bylo nečekaně vysoké: 78 ze 108 mandátů. Všichni konservativní ministři, včetně Johna Yaremka a Allana Grossmana byli znovuzvoleni.

Pro Liberální stranu volby byly velkým zklamáním. Nejen, že nezískala další mandáty, ale její vůdce, John Wintermeyer, prohrál ve vlastním volebním kraji. Porážka je přičítána do značné míry jeho příliš agresivnímu a hodně nečistému způsobu kampaně.

Nová demokratická strana nepatrně zlepšila svou pozici a její vůdce, Donald MacDonald docílil největšího úspěchu své politické kariéry.

Komunisté kandidovali ve čtyřech torontských krajích a jejich kandidáti dostali průměrně 1% — slovy: jedno procento hlasů odevzdaných v jejich volebních krajích.

Zajímavostí voleb bylo zvolení prvního černošského kandidáta do ontarijského parlamentu: Liberála Leonarda Braithwaita, který bude zastupovat převážně bělošský volební kraj Etobicoke.

SMĚNA VÍCHŮ

Jindřich Středa

VRÁTIT SE ČI NEVRÁTIT?

Pozornost svobodných Čechoslováků je plně zaujata změnami, které se dějí ve staré vlasti. Vývoj tam — abych použil biblických slov — "sesadil mocné s trůnu a povýšil nízké"; slyšíme britkou kritiku uplynulého období; představitelé inteligence žádají větší svobodu, představitelé spotřebitelů žádají lepší zásobování. Příznačné pro všechny tyto spory je ovšem, že se dějí veskrze mezi výslovnými stoupenci stávajícího, komunistického pořádku. Mohli bychom zde citovati výroky těch osobností, které dnes volají po změnách: jedna říká, že se kdysi bála voláním po kritice — pravdivosti podporovati reakci — dnes se prý přesvědčila, že se reakci slouží lhaním a nesvobodou, a proto (jedině proto!) tedy volá po pravdě a svobodě... Neméně typicky připomíná nejméně typicky z dnešních mluvčích, Laco Novomeský, že ministr Clementis, nespravedlivě žalářovaný ještě ze žaláře žádal své známé "aby ani po tom, co sa išlo stát, nezapochybovali o pravdivosti a správnosti socializmu". — Přes to nikoho nenapadne myslet, že se nás tato diskuse netýká a že snad stačí, těmto vnitrokomunistickým sporům přihlížeti s čistě zoologickým zájmem a čekat, "had hada-li nepozře". Nikoli — máme o to vše živý zájem; vždyť důsledky tohoto průběhu jsou pocítovány na živém těle našeho národa...

Ostatně už vždycky byla špatným vtípem nebo vědomou pomluvou představa, že se svobodní Čechoslováci hodlají vrátit "na bílém koni" a uložit osvobozenému národu nějakou západně-demokratickou převýchovu. V dnešním exilu je mnoho lidí, kteří sami zažili nemalé příkoří právě proto, že si emigrace v r. 1945 přisvojila právo celý národ soudit. Kdo nebyl právě od nacistů oběšen, tomu směl nadávat zbabelců lidí, kteří za okupace proti Hitlerovi otevřeně vystupovali — v Moskvě. A překvapenému národu byl na místo československé ústavy uložen řád, na kterém se emigrace dohodla (ačli se toto sloveso hodí pro způsob, jakým nebožtík Gottwald svůj program oktrojoval). Není našim úmyslem takto postupovat ani tehdy, dá-li nám osud do rukou mocenské prostředky. A připomeneme, že jediný násilný odboj proti režimu — plzeňské povstání — neudal se z popudu emigrantů, nebyl nějakou invází bělogvardějských křížáků ani návratem vypuzených vlastníků, nýbrž byl spontánním projevem hladových dělnických mas. Emigraci možno vyčítat v-

šecko možné, jenom ne reakční nesmlouvavost a snahu o Bílý teror.

Není tedy našim úmyslem tupiti dnešní reformisty — či jak se těm lidem má říkat — proto, že nežadají naprosté odčinění všech křivd. Žádají-li někteří komunisté pro lid více másla na chléb, více dýchatelného vzduchu v pisemnictví; dokážou-li prosadit, aby se naši biskupové vrátili do duchovní správy — pak je nebudeme upomínat o oběšení nositelů Řádu 25. února a navrácení roudnického zámku velvyslanci Lobkovicovi. Abychom mluvili slovy jednoho velmi duchaplného emigranta před 160 lety, francouzského krále Ludvíka XVIII., "každé dobrodiní prokázané našemu lidu je nám drahé", třeba se nás netýkalo přímo.

Ale co tedy? Nastala již ona "směna víchů", jak se této proměně říkalo za diskuse v ruské emigraci: nastala již chvíle, kdy se emigranti vzdají myšlenky na odboj a požádají o návrat do vlasti, aby spolupracovali na budování řádu sice ne docela spravedlivého, ale přece lidského a snesitelného? — Dějiny nám zajisté ukazují nejeden příklad toho, že nespokojenci a také bývalí emigranti se do nového řádu začlenili. V samotném Československu na příklad velkostatkáři, kteří po pozemkové reformě nemálo republiku tupili, na události roku 1918 si stěžovali, přece žili v rámci jejich zákonů nejen snad za faktického jejího trvání do r. 1939, nýbrž zůstali věrnými občany i za okupace. A ve Francii, když skončil krvavý teror Robespierův, emigranti se hromadně vrátili a vstupovali do státních služeb Napoleonova režimu. Ba někteří bývalí emigranti zůstali věrni Napoleonovi i po jeho pádu (tak na př. generál hrabě Ségur); neboť pud věrnosti je u těchto živlů vyvinut silněji nežli u některých členů "nové třídy". (O tom se p. Novotný přesvědčí velmi lehce.) Co tedy? Nastala nám "směna víchů"?

Vidíme, že fakticky tomu tak není. Nepozorujeme žádné hnutí mezi emigranty, aby se šli na konsulátěch ČSSR ucházet o nové pasy a povolení k návratu. Proč ne?... Když se lev ptal lišáka, proč se rozpakuje vstoupit do jeho doupěte, tu mu lišák v oné bajce odpověděl: "Straší mě stopy". Všecky stopy druhých zvířat vedly do jeskyně, a žádná ven... Z toho si lišák udělal svůj úsudek a podle toho se zařídil. Které jsou to stopy, jež straší naši emigraci?

Pokračování na str. 2 sl. 1.

ROZMARNÝ EPILOG K VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI

Josef Čermák

Jak snad si čtenáři našeho listu povšimli, konal se v Torontu nedávno sjezd Společnosti pro vědu a umění. Byla to událost zřejmě významná. Na štěstí to byla také záležitost nepomposní, plná humoru a rozmarných příhod...

Mezi těmi, kterým bylo formálně oznámeno konání sjezdu, byl i kardinál McGuigan. Dopis mu byl adresován takto: Jeho Eminence... Vzhledem k tomu, že rozpětí páne kardinálova humoru nebylo známo, byla Iminece před odesláním dopisu změněna na Eminenci.

Na sjezd přijel i velký matematik, který si většinou nepřeje být jmenován (jako by to bylo třeba) a hlásil se telefonicky u místního funkcionáře SVU. Funkcionář se právě potuloval někde po Torontu a tak se pan profesor dal do hovoru s funkcionářovou sekretářkou, s níž se setkal při dřívější návštěvě. Při rozhovoru polovážně prohodil: "Moje speciality jsou špinavá politika a čistá matematika. Tentokrát jsem přijel jako čistý matematik."

O něco později tentýž pan profesor, sotva se pohodlně usadil v kanceláři presidenta torontské university (profesoři Welles, Buresk a Sturm byli v té době nezvěstní), se přátelsky usmál na pana presidenta a se svou odzbrojující přímostí oznámil: "Tak jsem právě viděl vaši novou fakultu a vůbec se mi nelíbí."

Citoval při banketu výborný konferenciér (a zpěvák) Jan Rubeš novinovou zprávu o laskavém motoristovi, který, čekaje na križovatce na změnu světla, zahlédl babičku namáhavě nastupující do tramwaje. I vystoupil laskavý motorista ze svého automobilu, pomohl babičce do tramwaje, nastoupil za ní a spokojeně pokračoval v cestě tramvají. Podle Jana Rubeše Oskar Moravetz popírá, že tato novinová zpráva se týká jeho osoby.

Asi hodinu před zakončením banketu bylo možno vidět Oskara Moravetze procházet se po chodbě Westbury hotelu a preludovat po klávesách klop kabátu.

Čil... Návštěvy u arcibiskupa Pococka a presidenta torontské university byly fotografovány znamenitým krajauským fotografem, který hned poté odešel fotografovat svatbu. Fotografie návštěv nejsou k dispozici. Je důvodné podezření, že by ukazovaly nevěstu objímající pana arcibiskupa, či slavného matematika objímajícího nevěstu. Prostě nejsou.

A ještě něco. Nalezl-li snad někdo během sjezdu příšplášť s honosnou značkou "Diplomat", nechť laskavě zavolá pisatele těchto řádků.

SPOLEČNÝ VOZOVÝ PARK

Podle pražských novin připravuje se vytvoření společného železničního parku, na kterém se budou podílet železnice Polska, sovětského Německa, Československa, Maďarska a Bulharska. Každý stát přispěje asi pětinou z celkového počtu svých vagonů, takže vznikne několikatisícový park většinou čtyřnápravových a standardových vagonů. K dohodě nedávno uzavřené ve Varšavě se připojí nyní i Sovětský svaz, která dodá nejprve 3500 dvojnápravových vozů s normálním rozpětím a postupně je doplní čtyřnápravovými vagony s pohyblivým soukolím. Řídícím orgánem bude Rada společného vozového parku, výkonným orgánem pak Provozní vagonová kancelář v Praze, která zahájí svou činnost počátkem příštího roku.

-A. H.-

BOWATEROVA CENA UDELENA LUBORU J. ZINKOVI

Lubor J. Zink, významný novinář československého původu a komentátor torontského Telegramu, byl poctěn jednou z nejvýznamnějších cen za novinářství, Bowaterovou cenou, v hodnotě 1.000 dolarů. Tato cena byla Zinkovi udělena za serii tří článků nazvaných "Nedokončená revoluce".

SMĚNA VÍCHŮ

VRÁTIT SE ČI NEVRÁTIT?

Inu, v podstatě jsou to naše vlastní stopy; ale neškodí připomenout i ony Rusy, kteří první mluvili o "směně víchů". (Přirovnání se týče slámených víchů, které na zasněžené ruské pláni ukazují cestujícím směr.) V určitou dobu, a po tom co první souprava teroristů kolem Trockého byla svými soudruhy sežrána, začalo se radostně mluvit o této "směně víchů" a množství emigrantů bylo tímto heslem strženo. Než osud navrátilců byl celkem velmi neveselý; nedožili se většinou stáří, a jedině Ilja Erenburg dosáhl význačného postavení — za cenu zcela neuveritelných charakterových veletočů.

A co my? Když generalissimus Stalin vrátil ruskému vojsku carské nárameniky a ruské církvi patriarchu, když sovětská armáda vstoupila "do zemí Koruny české", jak hlásal emigrantský rozhlás; když tam její vojáci neškodili kostelům ani kněžím, ba ani těm křížům podle cest; když jsme začali tvořit orgány s historickým názvem Národních Výborů, a uplatňovali v nich i "buržoasní nacionalisty"; když se sami komunisté hlásili k nacionalismu až do toho odsunu Němců; když vézeň z koncentráku byl povolán na arcibiskupský stolec a komunista Gottwald mu osobně blahopřál; když i knížata a hrabata dostávala vyslanecká místa, Válečné kříže; když president Beneš se jednak výslovně a důrazně hlásil k novému pořádku, jednak zaručoval za demokratický právní stát; když komunisté provedli naprosto rozumnou, ba přímo konservativní měnovou reformu hned po válce; když v jednotlivých místních otázkách Národních Výborů a Národních správ často bývalo možno dojít ku praktické dohodě... tu jsme všichni mysleli, že komunisté opravdu prodělali změnu; že tragické zvraty národních osudů na jejich srdce zapůsobily; že bude možno s nimi žít. Věděli jsme, že chtějí moc, a dalekosáhlou moc; tu jsme jim byli ochotni přát, jen splní-li naše naděje a své sliby. — Nikdy žádný národ nevyšel vláde tolik vstříc, jako my jim; zapřeli jsme kvůli nim i pravdu a čest; dělali jsme, že nevíme o nevyšlovné podlosti při Varšavském povstání a naši politikové se střežili nám říci pravdu o Podkarpatské Rusi. Tato přemíra důvěry a oddanosti skon-

čila smrtí Jana Masaryka. Není tedy divu, že se nevracíme domů na základě pouhých náznaků: protože onen spisovatel směl říci několik upřímných slov, protože tamten nevinný vézeň byl propuštěn a — pracovně nasazen. To nám nemůže stačit: "straší nás stopy".

Ale co nám stačí? Co nám dá znamení, že je exilu konec? O tom mohou být rozličné názory. Někteří to vidí tak: svobodné Československo prý bude "radikálně socialistické", ale ne komunistické. Soustava se tedy v podstatě nezmění, ale na místo komunistů nastoupí sociální demokraté. Jiní myslí tak: ponechat soustavu, a měnit jen soupravu — to vlastně nestojí za námahu. Musí-li soustava zůstat, ať si třeba zůstanou mocipáni; jen dovolí-li lidem lidský žít. Ať si třeba pan Novotný — nebo spíše ten soudruh, který mu v dohledné době vrazí kudlu do zad — se stárne na Pražském hradě; jen když bude mít Československo svobodu vyznání, nezávislé soudnictví, národní hospodářství opravdu národní a ne poplatné. Všecko je v tomto "jestli"!

Zatím se ještě nic podobného neděje. Odčinování křivd se děje pouze a výhradně ve prospěch postižených a zčásti usmrcených komunistů; co vytrpěli poddaní, je i těm komunistickým reformistům poměrně lhostejné. Či má být ministerskému předsedovi Beranovi slavnostně vráceno členství v agrární straně?... Otázka zní tak hloupě, že stav věci je tím objasněn. Co tedy?

Ve starých pověstech skotských se vypravuje jeden příběh, jehož závěr zůstal příslovcečným řečním. Král skotský jednou k sobě zval jednoho urozeného rytíře z mocného rodu Douglasů; a ten na svém bujném oři přijel ku královskému hradu. V tom nakoukl do hradní brány, a něco se mu tam nelíbilo; nějak mnoho královských strážů stálo na hradním nádvoří. Chrabrý Douglas přitáhl oštěz — obrátil hřebce nazpět, bodl ho ostruhami a už klusal domů, řka: "Je dobře být na svobodě a na živu". Ptáte se po ukazateli cesty československé emigrace? Jeho nápis je dán slovy toho statečného rytíře v jazyce staroskotském nářečí: "...loose and livand". To zůstává zatím naší směrnicí. Čas ukáže, zda směníme víchy.

tlak na přátele a spojence Sovětského svazu. Nejvíce ho trápí Berlín a Německo, kterého budoucnost musí být řešena podla sovětských návrhů.

Akousi zatažkou skúskou terajšieho zasadania bude riešenie finacej krízy Spojených národov. Na prevádzanie činnosti je treba peňazi a Charta ukláda, že členovia musia platiť ročne vyrubované príspevky. Ale niektorí členovia — v prvom rade Sovietsky — nechcú platiť na takú činnosť Spojených národov, ktorá nezapadá do ich programu výboja. Sú i takí členovia, ktorí nemôžu platiť z dôvodov hospodárskych, ale celkovo sa dá povedať, že neplatenie členských príspevkov má aspoň z osemdesiat percentov politické pozadie. Za vlasty prítahované dôvody sa vždy nájdú. Dlhoba tým rastie a musí sa nájsť riešenie alebo omedzenie či zastavenie činnosti, ako to Generálny tajomník chce teraz previesť v Congu. Charta stanoví sankcie pre takéto prípady; totiž vziať hlasovacieho práva členovi, ktorý nezaplatí dvojročné členské príspevky. Sovietska sa koncom tohoto roku dostanú do tejto kategórie. Bude zaujímavé sledovať či budú mať ostatní členovia odvahu sankcie na nich uvaliť. Bude to i daklad toho či Sovietski mierovú spoluprácu chcú, či chcú postupovať podľa Charty i v iných otázkach ako je slobodné rozhodovanie národov strednej Európy o vlastnom osude alebo či terajšie vytváranie priaznivej svetovej nálady ji iba propagandou a zásterou na zakrytie politiky výboja.

VŠESTRANNÝ PES

Terry, 12 letý pes Arthura Surette-a z Brantfordu, se zřejmě měl narodit člověkem (doutáme, že se Terry neurazí). Mezi jeho zaměstnání patří jezdit traktorem, hra na schovávanou, vodní lyžování a potápěčství.

VYRÁBÍ SE DO VZDUCHU

Bratislavská "Práca" znovu si stěžuje, že některé podniky stále ještě vyrábějí zboží, pro které není žádný odbyt. Oděvní závody v Trenčíně mají na skladě hotových výrobků víc než za 2 miliony korun, "Slovena" v Žilíně za víc než 4 miliony korun — které nemají komu prodat. Podniky dřevařského sdružení mají zase na skladě víc než za 5 milionů korun podlahových výrobků a za 13 milionů truhlářských stavebních výrobků.

Na těchto příkladech vidíme jasně, jak povrchní je komunistické plánování a jak se mrhá jak materiálem tak lidskou prací při výrobě plánovaných výrobků, o které nikdo nestojí.

ČTYŘI ROKY ZA PLNĚNÍ PLÁNU "ZA KAŽDOU CENU"

Před pražským soudem stál vedoucí pražské pobočky Hutního projektu Jiří Kalina, protože "hrubě zkresloval výkazy o plnění plánu" připisováním neodpracovaných hodin, neoprávněných přesčasů — a tím předražoval projektní práce. Docílil tím, že zaměstnancům jeho odboru bylo vplaceno neoprávněně 28 tisíc korun premii. Jiří Kalina doznal před soudem, že "chtěl plnit plán za každou cenu" a poněvadž ředitel pražské pobočky neustupně trval nejméně na stoprocentním plnění plánu a vracel nepříznivé výkazy k opravě, nezbyvalo mu, než uměle zvyšovat produktivitu. To byla běžná praxe i v jiných odborech pobočky — prohlásil u soudu obžalovaný Kalina. Tímto způsobem pobočka nejen "plnila plán", ale dostávala také pravidelně "putovní prapor" i "prapor ministerstva" za nejlepší výkon.

Jiří Kalina byl soudem pocho-pitelně "hodnocen" jako kariérista, který se obklopoval jen svými oblíbenci, nepřipouštěl kritiku, zastrášoval podřízené, podceňoval ROH a jiné organizace a svým diktátorstvím narušoval jejich činnost. Byl odsouzen k čtyřem rokům žaláře — konstatuje odborářská "Práce", aniž by vysvětlila, jak je možné, aby odborová funkcionária takové poměry v podniku trpěli, máme-li ovšem "hodnocení" soudu brát vážně.

PO PÁDU ŠIROKÉHO

M. Zvára

To, co se stalo v minulých dnech v Československu, nutno považovat za důležité vítězství protistalinské opozice. Prezident Novotný, který se všemožně snažil zastavit síly, které se daly do pohybu letos na jaře, konečně poznal neudržitelnost situace a rozhodl se pro kompromis. Rozhodl se obětovat své nejvěrnější kamarády a spolupracovníky v naději, že tím rozhořčený národ uklidní a sám sebe zachrání. Odstranění ultrastalinisty Širokého a ostatních známých stalinců z vlády je poslední nejnovější klíčkou Antonína Novotného, která má zřejmě uspokojit domácí revizionisty a Chruščova samotného. Jaký to však má charakter člověk, který ještě před několika měsíci veřejně napadl a odsoudil Hyska a ostatní slovenské soudruhy za to, že kritizovali Širokého pro stejné nedostatky, které mu nyní sám vytýká? Otázka je, zda nyní nová přeorganizovaná čs. vláda bude poslouchat takového zkompromitovaného a pochybného člověka, který je ochoten obětovat kohokoliv ze svých nejbližších spolupracovníků, jen aby sám sebe zachránil. Že to Novotný s destalinizací nemyslí vážně, dosvědčuje jeho

projev, který pronesl v Brně 22. září 1963. Rekl sice, že "reorganizace" čs. vlády znamená prohloubení leninských principů, ale zároveň napadl ty, kteří prý ve jménu kultury a novinářské svobody popírají vedoucí úlohu KSČ. V celém jeho brněnském projevu jsme neslyšeli nic, co by nasvědčovalo, že se opravdu změnil v poctivého antistalinistu. Naopak je možno očekávat, že se i nadále bude snažit pomocí nové vlády provádět intriky stalinského stylu. Do jaké míry se mu to podaří, záleží na charakteru nového ministerského předsedy, kterému doufejme musí být jasné, že pokračovat v stalinismu se rovná sebevraždě. Proto mu musí přirozený hlas našeptávat, že bude lépe poslouchat hlasu lidu, než hlasu zprofanovaného prezidenta! Nesmí se ovšem zapomínat, že Novotný má ještě přece jednoho mocného spojence: Rudé právo. Na jeho stránkách má podárený "pan prezident" stále ještě možnost s pomocí svého věrného služebníka stalinisty nejhrubšího zrna Fojtíka prosazovat své pochybené názory. To se našťastí nedá říci o ostatních českých časopisech. A na Slovensku tam už má Novotný definitivně odzvoněno.

SSSR KUPUJE KANADSKOU PŠENICI

František Turek

Půl miliarda amerických dolarů, za niž Sovětský svaz nakupuje v Kanadě 6 milionů 750 tisíc tun pšenice, je jistě výmluvným dokladem obrovitosti tohoto obchodu. Ale pro situaci v Sovětském svazu a zřejmě i v satelitních státech jsou ještě výmluvnější některé okolnosti, tuto koupí provázející. Jde o vůbec největší prodej pšenice, jaký Kanada v celé své historii uzavřela. A přes to jde o prodej, který se uzavírá v nezvykle krátké lhůtě ani ne tří týdnů. Kanadští obchodníci byli touto obrovskou objednávkou neobyčejně překvapeni, zvláště proto, že na ni nebyli předem ani trochu upozorněni a že se projednala celkem bez handrkování. Rusové zřejmě měli na spěch. Dodávka pšenice je sice rozvržena na tři roky, ale největší přísun žádají sovětské nákupy v příštích dvanácti měsících.

Ani teď, kdy už se smlouva podepsala, nevědí Kanadáné ještě zcela přesně, proč ten spěch a proč ten veliký nákup. Mezinárodní odborníci jsou však přesvědčeni, že Sovětský svaz — za normálních okolností vývoze pšenice — byl donucen k této úžasné koupě neúrodou, zaviněnou dlouhým obdobím sucha. Rusové sice popírají, že letošní žezí je špatná, ale nemohou popřít, že v celém Sovětském svazu jsou pověsti o nedostatku chleba a v některých městech se už vyskytly fronty na chleba. Nemohou ani popřít, že už nakoupili milion tun pšenice v Austrálii ještě před tím, než vůbec začali jednat s Kanadou.

Příznačný je další zjev této koupě. Zatím co v minulosti Sovětský svaz dopravoval kanadskou pšenici do sibiřského přístavu Vladivostoku, tentokrát půjde pšenice právě opačným směrem, do Evropy. Z toho se v odborných kruzích usuzuje, že aspoň část zakoupené pšenice je určena pro satelitní státy, které jsou odkázány na dodávky pšenice z Ruska. To se však nebude týkat Polska, protože další zájemci o kanadskou pšenici jsou právě Poláci, jejichž nákupní delegace je už na cestě do Ottawy.

Obrovská sovětská objednávka kanadské pšenice se uskutečňuje dva nebo tři roky po lhůtě, kterou Chruščov před lety stanovil na rok 1960 nebo 1961, kdy měli Rusové jist stejně dobře jako Američané. Neskutecnost Chruščovovy předpovědi a čísel, na jejichž základě tuto předpověď učinil, nic nevyvrací tak přesvědčivě jako právě tento současný pšeničný nákup. Se stejným osudem — jak se ukazuje — začínají se

potkávat i jiná sovětská hospodářská čísla, zejména právě ona, která porovnávají růst Spojených států a Sovětského svazu. Odborník amerického deníku NEW YORK TIMES na sovětské problémy, Harry Schwartz, v neděli napsal, že už sami někteří sovětské národohospodáři varují před přehnaným optimismem v závodech sovětů s Amerikou. Zejména sedmdesátiletý profesor Stanislav Strumilin, pokládáný za stařešinu a nejlivnějšího sovětského národohospodáře, zkropil rozpálené hlavy optimistů studenou sprchou. Vypočítal, že Sovětský svaz v minulých třech letech téměř vůbec nepokročil v celkové produkci. Sovětský národní příjem v roce 1960 dělal 61.8 procenta americké výše, v roce 1961 maličko stoupl na 62.7 procenta a za další rok se zvedl jen o desetinu procenta na 62.8 procenta americké výše. Kdyby sovětský národní příjem stoupal tempem let 1961 a 1962, Sovětský svaz by dohonil Spojené státy podle profesora Strumilina až po roce 2000 a nikoli roku 1970, jak nejnověji tvrdí Chruščov. Strumilin vypočítal, že Sovětský svaz značně pokročil při dohánění Spojených států v padesátých letech; sovětský národní příjem v roce 1950 činil 29 a půl procenta amerického příjmu, skočil na 46.1 procenta v roce 1955 a dostoupil 61.8 procenta v roce 1960. Ale pak ve vývoji téměř ustal.

Obdobně kritický tón nasadili i někteří další sovětské odborníci. Tak upozornil národohospodář V. Kudrov v úřadnu sovětského statistického úřadu, že američtí národohospodáři při srovnávání Spojených států a Sovětského svazu neberou ohled na výrobu elektriny, v níž Sovětský svaz značně pokulhává. Jiný odborník, V. Sobol, vytkl svým kolegům, že přebírají čísla o národním příjmu Spojených států, aniž si uvědomují, že v amerických statistikách se tento příjem počítá tak, že tudíž pro sovětské odhady je třeba tato americká čísla nadhodnotit.

Podkladem pro tato realistická čísla byl, ku podivu, článek v americkém časopise AMERICAN ECONOMIC REVIEW, v němž se sovětská průmyslová výroba v roce 1960 označovala za 75 procent americké výroby. Sovětská odborná veřejnost, místo aby se chopila této propagační příležitosti, začala článek kritizovat jako nerealistický a odhad 75 procent označila za příliš vysoký. Odůvodnila to argumenty, o nichž jsme se již zmínili a využití této příležitosti, aby zdůraznila nesnáze, s nimiž je závod o

OPTIMIZMUS VO SPOJENÝCH NÁRODOCH

Ján Panánek

Přípravy k osemnástemu riadnemu zasadaniu Valného shromáždzenia Spojených národov, ktoré bolo zahájené 17. septembra, boli prevádzané za povznesenej nálady, vytvorenej hlavne v dôsledku dohody o omedzenom zastavení nukleárných pokusov. Prakticky sa to prejavilo tým, že v navrhutej agende jednání nebolo nič nového, čo by hneď v začiatkoch bolo dalo príčinu k narušeniu tejto nálady. Ovšem v nedokončenej agende z minulého roku je dosť dynamitu, ktorý môže byť zapálený kedykoľvek, ak sa to niektorému z účastníkov hodí.

Za tejto nálady bol volený i predseda Valného shromáždzenia, venezuelánsky Carlos Sosa Rodríguez, trinásť miestopredseda a sedem predseda výborov, ktorí spoločne tvoria Generálny výbor. Komunistov v tomto výbore zastupujú Sovietsky, Bulharsko a Rumunsko. Avšak i v tejto priaznivej nálade sa ukázalo, že nie je všetko v poriadku. — Zástupca Indonézie protestoval proti členstvu práve vzniknutej štátu Malayázia. A kubánski exulanti vnikli v dobe voľby funkcionárov do zasadačej siene a rozdávali letáky proti Castrovi. Indonezský Sukarno dúfal, že sa mu podarí snadno anektovať časť Bornea, ako sa mu to zdálo s anexiou západnej Novej Guiney. Nová federácia je pod ochranou Veľkej Británie a Sukarno prejavil svoju nespokojenosť i vypálením britskej ambasady v Jakarte. A Kubánci po odstránení z programu jednání Valného shromáždzenia maďarskej otázky upozor-

nili svet, že utrpenie a bieda komunistami prenasledovaných ľudí sa kompromisy nedajú odstrániť.

Členské štáty, ktorých je sto-jedenásť, sú na zasadání zastúpené desať hlavami štátov a predsedu vlád, a šesťdesiat sedem zahraničnými ministrami. Ostatné zeme sú zastúpené nižšími funkcionármi. Títo budú behom budúcich dvoch či troch týždňov v generálnej debate soznámar ostatných s politikou svojich zemí. Behom tejto debaty sa ukáže ako ďaleko je terajší optimizmus oprávnený. Niet sporu o tom, že mnoho útokov bude adresovaných Južnej Afrike, Portugalsku a Veľkej Británii. Mnoho však bude záležať na tom akou formou to bude prednášané, najmä či sa africkým a ázijským zemiám, a komunistom podarí zterorizovať západný svet k voľi nevyriešeným koloniálnym problémom. Dá-li sa uzatvárať z minulosti západný svet bude vo svojich prejavoch veľmi opatrný.

Dokladom toho bola reč kanadského ministerského predsedu L. Pearsona, ktorý síce miernou formou poukázal na veľké nevyriešené problémy — Berlín, Laos, Vietnam, časť Afriky, Kashmir, Indočínska hranica, Kuba a iné. Uviedol tiež, že vedľa zemí ktoré získaly slobodu sú také ktoré ju stratili a nemajú možnosti rozhodovať o svojom osude. — Stejne miernejšou formou hovoril i sovietský Gromyko, ale vo veci samotnej nikde neustúpil. I on stejně ako Chruščov chce poraziť slobodný svet a nepripustí, aby sa niekto opovážil vyvíjať

Po vzoru čs. spisovatelů, zejména se ožívá kritika z ostatních dvětří proti komunistickému vedení v ČSR. Poslední kritika se objevila z řad učitelstva Kulturní tvorba č. 29 přináší článek, ve kterém říká učitel, že snad 90% dětí je z domova dobře vedené, avšak zbytek jim dovede přepít život. Několik situací poví více než dlouhé úvahy a kritiky.

Učitel k žákovi: "Seber ten papír pod sebou" — "Ani mne neapadne, já ho tam nechal." Dva kluci se perou, válejí se po zemi. Učitel se snaží je roztrhnout. Nejde to. Proto značně víc krk klukovi který je nahore. Ten zavře na učitele "Co si to dovolujete?" V podobném případě vyhrožoval jiný kluk: "Vy si to vypijete zejtra n soudu." Dva učitelé měli co dělat, aby rvoucího se kluka dostali do ředitelny. Přivolaný otec podotýká: "Já mu dycky říkám, aby se nedal, když mu někdo ubližuje nebo když cítí nespravedlnost." Učitel: "Za dnešní práci dostáváš čtyřku" — žák: "To je nespravedlivý, já se na to po druhé vykašlu." Co s dětmi, které normální škola nezvládne, plá se autor článku? Do ústavu? Bez souhlasu rodičů je to nemožné. Zakročit proti rodičům takových žáků? Jak a kde? Žáci dobře znají, co učitel smí a co nesmí, liž dnes znají, že za rok mohou postoupit i s dvěma nedostatečnými. Nemusí se bát propadnutí, to by si to učitel odnesl... Dvojku nebo trojku z chování za několik desítek poznámek v žákovské knížce — "snad byste soudruhu, nebyl takový sadista, vždyť je to dítě, my jsme nebyli lepší..." Zeptejte se v nervových sanatoriích, na nervových odděleních nemocnic, z kterých povolání tam mají nejvíce pacientů: "Plánovači a učitelé." A co říká hlas obvyčejného člověka: Vždyt mají pár hodin za týden, hrají si tam s dětmi, chodí na vycházky, na výlety, do kin, a divadel. Učitel, který jde s jedním do druhého, nemůže přečíst knížku, nemůže do divadla, na koncert, nestací přečíst časopisy, nemůže dát žákům tolik jako učitel řádně odpočatý. Velkou trýzní je nyní stále zastupování za nepřítomnosti soudruha z družky. Poženštění školství přineslo i zde neblahé následky. Např. v Praze 8 na 135 třídách 1.-5. ročníku vyučují pouze dva muži.

25 LET OD ÚMRTÍ ZAKLADATELE ČS. SKAUTINGU

A. B. SVOJSÍKA

D. Velen Fanderlik

Před pětadvaceti lety, dvacetiho páteho září 1938, doprovodili českoslovenští skauti svého prvního náčelníka a zakladatele prof. A. B. Svojsíka na Vyšehradský Slavín Zemřel mladý padesát dva let.

Byl jedním z velkých synů našeho národa, který vtiskl tváři jeho mládeže svoji podobu. Byl více nežli předseda, či náčelník spolku, byl apoštolem hnutí.

Rodák Vyšehradský, stal se učitelem tělocviku. Věřil doslova v ono antické heslo: "v zdravém těle zdravý duch", a byl sám nejenom horlivý sokolským evencem, ale také estét, hudebník a zpěvák. Jeho paní byla decton známého Smetanova odporce a pražského učitele zpěvu, Františka Pivody. Svojsík sám byl mnohaletým jednatelem Umělecké besedy. I jeho podpis potvrdoval jeho sklon. To "S" byl hlušový klíč.

Byl členem Pražského pěveckého kvarteta a měl tak vzácnou příležitost dostat se nejen do ciziny, ale dokonce na cestu kolem

světa. Chruščov, jak se zdá, buď jejich články nečetl nebo jim nepřidělá potřebnou váhu. Ještě před měsícem tvrdil, že v roce 1970 Sovětský svaz Ameriku dožene. Zda se mu to podaří, je ovšem otázka — zvláště bude-li muset nakupovat kanadskou pšenici, aby zažehnal fronty na chleba v sovětských městech.

Školní inspektoři v Praze chodí do bytu a prosí každého, kdo ještě může, aby přišel zastupovat nepřítomného učitele. Je vyzkoušený ústav pedagogický, ale učitelé o něm ví jen z novin, kde se otiiskují konkursy na obsazení míst v něm. Co o něm učitelé soudí? Nic. A to je ještě horší, než kdyby jej kritizovali. Učebnice — vyšly, na školu přišly a do stoupy odešly, aniž je žáci dostaly do rukou (matematika, geometrie). Čtyři roky byly školy bez učebnic matematiky. Ještě letos se dle nových osnov učí dějepis a fyzika ze starých učebnic. Osnovy se stále mění, mění se učebnice, nová vyjde, ale už se z ní neučí tak, že se přeskakují stránky. Učebné pomůcky — to je trapná kapitola. Mamutí školy s více než 1000 žáky a řada dalších opatření vzala školám to, co nutné k své práci potřebují:ostalost a klid. Stovky inspektorů, poradců, metodiků kontrolují činnost škol, přicházejí do ní na celý měsíc. Přinesou do ní hodně rozruchu. Říká se tomu hloubková inspekce. A výsledek? Popsané papíry a jde se dál. Misto, aby se záporné zjevy postupně odstraňovaly, přibývá jich.

Čs. akademie věd vydala sborník pedagogických studií od O. Chlupa "Z teorie výchovy a vyučování". Marie Solleová v recenzi této studie říká mimo jiné: Studie se dotýkáji nedostatku současné školy, který vyplývá ze snahy vybavit mládež co možná největším počtem vědomostí. Tato snaha dává dětem již hotové poznatky, a děti je pouze pasivně přejímají. Důsledek? Škola neučí myslet, nepodporuje samostatné myšlení, je často jen školou k frázím. Autorka píše, že celá jedna studie je věnována přežitkům buržoasní minulosti v školní výchově, a dodává, že by bylo velmi aktuální, zabývat se prežitky doby nedávno minulé, obdobím kultu osobnosti. Proto zejména kapitola o osobnosti učitele, která tyto skutečnosti opomíjí, vyznívá neúplně. Mnozí naši učitelé — a nejen oni — totiž osobnost vůbec nemají, protože si odvykli říkat vlastní názory právě vinnou předcházejícího období. Co lze z takové kritice dodat? Čs. školství bylo vždy na výši. Čs. národ byl národem učitelů. Jako ve všem ostatním i ve školství komunismus přinesl pouze morální úpadek. AŠ.

ho člověka, ale spíše návrat k čistě kulturní národní, neporušené mezinárodní městskou pakulturou.

Doba byla nejistá a cesta ne snadná na počátku tohoto století. Slova Jaroslava Pospíšila v "Junácké písni": "nás neomýlí nástraha, nám na stráž je odvaha"... a dále... "poslušni vnitřního kynu..." dobře vyjadřují Svojsíkovo kredo. Baden Powell zakládal svůj skauting pro mládež mocného světového imperia a zemí, kde táboření a život v přírodě byl celkem obvyklým. Svojsík vyvolával hnutí mezi chlapi probouzejícího se národa, jenž neměl dosud politické svobody a kde sporty a život v přírodě byly neznámé. Vzpomínám docela jasné, že se u nás v rodině po léta jenom septalo, že můj otec někdy v r. 1906. jel s několika kamarády ve třech canoech po Dyji a že spali pod stany. Moje babička se křížovala až do své smrti jen při pomýšlení, že by její vnuci snad něčemu takovému propadli. Skauting se u nás jmenovali Junáci, neboť český národ tehdy trpěl idiosynkrii k cizím slovům. Ve skautském slibu nebyla přísaha věrnosti císaři, jak by se bylo slušelo, ale Svojsík "poslušeni vnitřního kynu..." obeplul úskali poetickou frází: "slibují, že budu věrný ideálům své duše".

Malá skupinka žáků žižkovské realky, kde Svojsík učil, se rozrostla již v r. 1911 ve spolek Junák-český skaut, a Svojsík se stal jeho "vrchním vůdcem" (chief Scouter) později zvaný náčelníkem. Bylo jen několik oddílů v Praze, Brně, Třebouchovicích a Uherském Brodě. Jeden z prvních Svojsíkových stoupenců byl také mladý Jiří Wolker z Prostějova. Tehdy v posledních letech války jsem i já navštívil skautskou košili a dosud ji nosím. Byli jsme pionýry a bojovali s předsudky, musili jsme vyslechnout mnohou vtipnou i méně zdvořilou poznámku na svoje krátké gatě a ignorovat, když babičky po vesnicích strašily nezbedné děti; "nebreč, vidíš tam toho skauta, do toho pytle tě zašije a odnese do lesa..."

Mnoho těch předsudků "vyčichlo" přes první světovou válku. Junák se již mohl zvat skautem, slib věrnosti republice nahradil mlhavou formulí předválečnou a angličtina již nezněla tak nepřijemně, ale dostávala se i do mody.

Skauting rostl a Svojsík organizoval, přednášel, a bojoval nejen za jeho rozvoj, ale také ryozost. Poválečnému antimilitarismu a "odrakouštění" se nelíbila skautská uniforma, která byla příliš vojenská, ani zakladatel Baden Powell, protože byl generálem. Jiným zase se zdál život v přírodě příliš "uvolněným" a ne dosti ukázněným". V letech 1924 propukl u nás "tramping" a jeho vystředky, přišli nepřátelé skautingu na Svojsíkův štít. On přece naničil tu mládež se toulat po lese, hulákat písničky u táboráku a nosit všelijaké ty "maškary". Trvalo to jednu generaci, nežli naše prostředí vstřebalo Svojsíkovu myšlenku a nežli se stala kusem našeho národního charakteru.

Svojsík dovedl obhájit svůj systém, protože pochopil dobře důležitost kázně, ale také svobody. Nežli nadamo za Rakonska, aby přesně rozlišoval mezi ukázněností a bezduchým drilem, dobrovolnou kázní a slepou poslušností. Nahradil ji pochopením a vychovával k ní družnou soustavou. Byl dalek jakéhokoli militarismu a přece byl před druhou válkou považován jeho systétem za nejlepší výchovu k bránosti národa. Jen velcí lidé dovedou jít za svým cílem, i když se jim směji a jen velcí lidé dovedou jít za svým posláním, protože vědí, že mají pravdu.

A jen velcí lidé a velcí umělci dovedou odejít veas, ve chvíli, kdy jejich dílo dosáhlo svého vrcholu, dosud plně mladé mízy, ale ještě ne podlomeno pochybnostmi.

Svojsík odešel týden před Mnichovem, ve chvíli, kdy se počalo hrovnit všechno to, co s liskou a úsilím budovali naše otcové a co jsme my stavěli s nimi třicet let.

Svojsík byl veliký muž a velký nmělec.

Z RADY SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Výbor Rady svobodného Československa sešel se ve dnech 7. a 8. září 1963 v Novém Yorku za velmi početné účasti členů. Dvoudennímu jednání předsedali střídavě předseda výboru, doktor Petr Zenkl, a místopředseda, dr. Matěj Josko. Na počátku zasedání bylo vzpomenuo památky vynikajícího přítele demokratického Československa a podporovatele snah RSC, jednoho z hlavních představitelů poválečných snah o evropské sjednocení, Roberta Schumana, který zemřel 4. září. Dále byla uctěna památka bývalého ministra a generálního ředitele Batových závodů, Dominika Čipery.

Prvá část jednání schůze výboru RSC byla věnována přehledu činnosti RSC za období od poslední schůze. V řadě oficiálních projevů Rady byla uvedena konference k úmrtí papeže Jana a blahopřání novému papeži, Pavlu VI. Obě komunikace, předané v zastoupení RSC dr. F. Schwarzenbergem, byly Svatou stolicí s povděkem přijaty. Podán přehled činnosti a specifických akcí zastupců RSC v jednotlivých zemích; obzvláště vzaty s povděkem na vědomí některé kroky podniknuté u francouzských úřadů E. Rehákem. Přehled akcí provedených v souvislosti s letošním "Týdnem porobených národů" a rozbor komunistické propagandy ukázaly, že letošní akce byla daleko širší a měla daleko větší ohlas, jak ve Spojených státech tak i jinde ve svobodném světě; rovněž sovětský a ostatní komunistický propagační aparát věnoval týdnů daleko větší pozornost než v předchozích letech, a tón útoků na západní a exilové představitel byl daleko ostřejší a podrážděnější. Ukazuje to, že "Týden porobených národů" je živým mementem svobodnému světu a otevřenou ranou světového komunismu.

Hlavním bodem sobotního zasedání byla situace v Československu. Na podkladě nejrozumnějších pramenů byla předložena výboru podrobná zpráva o nedávném vývoji doma, o zpožděné destalinisaci, projevech nespokojenosti a o situaci hospodářské.

Rada svobodného Československa trvá na svém stanovisku, že kulturní výměny s komunistickým světem jsou v podstatě prospěšné, že však princip reciprocity musí být zachován a striktně dodržován. RSC je rozhodně proti akcím t. zv. navrátilců a proti jakémukoli komunistické propagandě v této souvislosti ve svobodném světě. Ve věci cest čs. občanů do Spojených států a svobodného světa vůbec. Rada pokládá tyto cesty za velmi prospěšné a v rámci svých možností jejich rozšíření plně podporu. Pokládá je totiž za nezbytnou podmínku lepšího a širšího porozumění poměrů ve svobodném světě a za nejpřírodnější odpověď zkrešlené a pomlouvačné komunistické propagandy. Komunisté jsou si dobře vědomi vlivu takových cest do svobodného světa a snaží se je proto všemožně omezit, jak v případech jednotlivců, tak i v programech oficiálních kul-

Dvacet pět let uplynulo, co nad něho položili žulový kámen, ale jeho cíle není zapomenuto a my, kteří jsme ho znali, budeme na něho vždycky pamatovat, jako na "rádce" své družiny.

Ještě dnes mi zní v sluchu poslední sloka "Junácké"... "chceme věrní zůstat také dál". Bylo to někdy v r. 1936, když přijel náčelník na poslední táborák do vudcovského kursu, který jsem vedl u Berouna. Bylo k půlnoci, chystali jsme se spustit vlajku a Svojsík náhle navrhl: "Zazpívejme si "Junáckou" dvojhlasně, snad někdo umí druhý hlas a já mu pomohu, je taková krásná noc!"

Byli jsme náhodou tři, co jsme znali všechny čtyři hlasy, a tak jsme zpívali kvartetem. Svojsík zpíval třetí. Nikdy se neměla "Junácká" v mých vzpomínkách tak krásně nad spícími lesy! Svojsík měl krásný baryton a hluboké pochopení pro hudbu... i pro nás.

turních výměn (proto požadavek reciprocity uvedený shora, který RSC neustále uplatňuje).

Ve věci návstěv do ČSSR z řad exulantů, kteří přijali americké (či jiné) občanství, Rada svobodného Československa se zásadně nestaví proti takovým cestám. Věří, že exulanti, kteří v tomto rámci navštíví ČSSR, si plně uvědomí, že doma budou posuzováni jako vyslanci svobodného světa, a že se budou tak tak za všech okolností chovat. RSC rovněž pokládá za nutné upozornit, že noví občané jedou do ČSSR na vlastní risiko a že přes jakákoliv tvrzení a ubezpečování neexistují právní a diplomatické možnosti, jak v případě svévolné akce se strany čs. komunistických úřadů by jim mohly zastupitelské úřady země jejich nového občanství poskytnout účinnou ochranu.

Sobotní jednání bylo zakončeno zprávou o situaci ve Shromáždění porobených evropských národů (ACEN) a poměru Rady k této organizaci a její politické linii. Výbor schválil složení delegace RSC a zásady pro další jednání o změnách v ACENu, jež Rada klade jako požadavek pro svou další plnou účast v této organizaci.

Nedělní zasedání bylo věnováno převážně otázkám zahraniční politiky. Jaroslav Zich podal podrobný rozbor mezinárodní situace, zahraniční politiky komunistických režimů a některých specifických akcí komunistické propagandy. Jeho zprávu doplnil dr. Schwarzenberg rozbohem současné politiky Vatikánu, obzvláště vlní komunistickým režimům, a dr. Papánek přehledem situace v OSN. Po podrobné debatě o těchto zprávách, zabýval se výbor návrhy zvláštní komise, jež přednesl její předseda, dr. J. Slávik. Komise studovala několik specifických zahraničně-politických otázek, berouc za základ memoranda a elaboráty, předložené některými členy výboru i zastupitelstva. Výbor schválil bez změny komisí předložený text stanoviska k otázce sudetoněmecké a zásady prohlášení k nedávnému paktu o zákazu atomických pokusů, jakož i k dalšímu jednání o t. zv. pakt o neútočení. Závěrem schůze byla projednána řada záležitostí organizačních a administrativních.

Byrokrati z Techno-exportu nevědí, že na Kubu nevedou koleje. Bylo vydáno byrokratické nařízení o taxikáři. Taxikář má sedět za volantem a nemá sedět při jízdě na zadním sedadle v autu.

POCTA J. C. READE-OVI

V neděli dne 29. září t. r. byla v Mezinárodním ústavu v Torontě odhalena pamětní deska na počest zesnulého komentátora J. Collingwood Reade-a. Zároveň vyhlásil ředitel ústavu založení zvláštní hudební nadace nesoucí jméno J. Reade-a, z které se ročně udělí stipendium jednomu novopřichlému studentu hudby na místní konservatoři. Program v Mezinárodním ústavu v započal koncertem, v kterém vystoupila řada umělců-imigrantů, na př. sopránistky Helly Sapinskí a Eli-zabeth Beames, baritonista Cornelius Ophtho a pianista Walter Buczynski. Ukrajinský pěvecký sbor za řízení p. Huminiloviče zazpíval na zakončení pořadu. Večer byl vyjádřením úcty Novokanadám v Torontě k J. Collingwood Reade-ovi, který se tolik zasloužil o lepší porozumění mezi "starými" a "novými" Kanadany svou novinářskou činností a zvláště pravidelným programem "Canadians All" na rozhlasové stanici CFRB. Na večeru spolupracovala většina etnických organizací v Torontě. Předsedkyní ko-ordináčního výboru byla paní I. Ungarová, přivodem Polka. Známý kritik a dlouholetý spolupracovník zesnulého Gordon Sinclair řídil program večera, eulogii pronesl Jack Bennett a pamětní desku odhalil ontarijský tajemník a ministr občanství Hon. John Yaremko. Mezi čestnými hosty byla vдова po zesnulém, paní Elizabeth Reade-ová,

DOCHÁZÍ I NA KULT JULIA FUČÍKA

Poslední (36) číslo Kulturního života i pražských Literárních novin se konečně začalo zabývat i kulturem Julia Fučíka, z něhož komunistická poválečná propaganda se pokoušela udělat — částečně v rozporu se známými skutečnostmi — domácí modlíčku bez chyby a kazu. Úvodník Literárních novin se konečně pokouší aspoň naznačit strážlivější pravdu o Juliu Fučíkovi:

"Takový už býval osud talentu v Čechách: po období zbožnění, legendarizace, nastává čas skepse a kritičnosti leckdy až přehnané nedůtklivé. Zdá se, že něco podobného se děje s osobností Julia Fučíka.

V poslední době, kdy přicháze-

DESTALINIZACE JEN NA HRBITOVECH?

K tomu lze říci jen tolik, že napsat o Fučíkovi celou pravdu a zbavit jeho legendu všech lživých a nepravdivých ornamentů komunistických bájeprávců, v čele s jeho vydavatelem Štollem, je jistě žádoucí a potřebné. Julius Fučík byl jenom člověk z masa a krve a nikoli z žuly, člověk, který se ocitl v drtivém sonkoli nacistické mašinérie, která byla vymyšlena právě na to, aby lámala, ohýbala a drtila charakter. Je správné a potřebné povědět, že i Fučík se stal v několikaletém smyslu její obětí.

Avšak zároveň nás Fučíkův případ vede k jedné poznámce na adresu dnešních komunistických mravních horlivců: jejich horlivost, ať už v případě Fučíka ne-

ji u nás na přetřes i věci kdysi zcela nesporné, posvěcené, nedotknutelné, kdy se s vášností a kritičností snažíme analyzovat složité jevy minulosti, ne náhodou vznikly některé otázky i nad Fučíkovou postavou a dílem."

Autor článku pak píše, že "kritický pohled pomůže Fučíkovu osobnost zbavit svatozáře, která jí byla propůjčena v letech působení kultu osobnosti" a uvádí, že "někteří lidé hovoří také o tom, že Fučíkova úloha v domácím odboji byla zveličena, že není správné vidět jen Fučíka, že tu byl Zika, Černý, Urx, Konrad, Václavěk, Vančura a mnozí další."

bo Stalina, Kopeckého či Gottwalda se nápadně často stává pohodlným moralizováním na hrbitově, nad hroby těch, kteří se už nemohou bránit. Dnešní českoslovenští moralisté trochu příliš často vybíjejí svou energii na odstraňování nápisů z mauzoleí a mramorových desek. A téměř nikdy neobracují svůj mravní zápal proti těm šťastnějším soudruhům, kteří vesele přežili všechny bouře dnešního mravního rozhořčení v teplém bezpečí, v závětrí jedné síně ústředního výboru KSČ. Odvalovat nepravdivé náhrobní kameny je jistě záslužné. Ale nebylo by prospěšnější věnovat část této energie na odstranění některých vizitek na některých dveřích v paláci u Prašné brány?

ČSSR PRŮ VITÁ SMLOUVU O ZÁKAZU ATOMOVÝCH POKUSŮ

Jistý návštěvník z Československa prohlásil nedávno v Rakousku, že lidé doma většinou vítají s radostí smlouvu o zastavení atomových pokusů v atmosféře, protože zmenšuje hrozbu atomové války. Mají prý rovněž radost ze sblížení Chruščova s Kennedym, které — jak se domnívají — "otvírá nové perspektivy při řešení budoucnosti Československa vůbec". Chruščov — jak návštěvník uvádí — je dnes v Československu populárnější a oblíbenější než dříve právě v důsledku svého smířlivého stanoviska při řešení rozporů mezi oběma bloky.

"Lidé v Československu jsou dnes tak unaveni a deprimováni hospodářskými a politickými obtížemi a osobními obětmi, které na nich režim vymáhá a zároveň nesplněnými sliby Západu, že už touží jenom po klidu a to třeba i za cenu koexistence. Dostanou-li lidé doma více svobody, nebudou-li stát zasahovat tolik do jejich soukromého života a budou-li lépe placeni, budou jistě spokojeni", tvrdí citovaný pramen.

TÝDEN POROBEŇNÝCH NÁRODŮ V OMAZE

Z Omahy nám jeden z našich čtenářů hlásí, že ve čtvrtek dne 19. září byla delegace našich krajanů — spolu se zástupci dalších podmaněných národů — přijata ve zvláštním slyšení guvernérem státu Nebraska, p. Morrissonem, který při té příležitosti vyhlásil "Týden podmaněných národů". V delegaci byli manželé Liborovi z Jižní Omahy a paní J. Pražanová. O den později sešel se zastupitelský sbor státu Nebraska na zvláštním zasedání a odhlasoval resoluci podporující myšlenku Týdne; pravi se v ní m. j., že Američané nezapomínají na miliony lidí, kteří musí žít za železnou oponou zotročení a zbavení svobody a nezávislosti. Československou delegaci zastupitelskému sboru představil státní senátor čs. původu William Škarda Jr. Také starosta města Omahy Dvořák zvláštním veřejným prohlášením upozornil občany města na Týden podmaněných národů. Omahašský denník "World-Herald" přinesl obšírné reportáže ze všech podniků, které se v rámci Týdne v Omaze a okolí konaly. Naši krajané v mnohých případech byli hlavními iniciátory podniků. Patří jim za to dík nás všech.

ŠVEJK A REHABILITACE OBĚTÍ STALINISMU

Soudní fraška, kterou nyní porádá Novotného justice ve snaze vyřídit se nějak s trapnou otázkou "kultu osobnosti" nepostrádá humoru, i když je to ovšem humor šibeniční, při němž každému běží po zádech mráz a hlavně — humor nechťený. Není proto divu, že v Haškově "Dobřím voják Švejkovi", této studnici lidové moudrosti utlačovaného národa, nacházíme pasáže, které prorocky předjímají všechno, co si v této věci prozatím čs. režim vymyslel.

Stačí na příklad citovat tento rozhovor, který se odehrává mezi Švejkem a sapérem Vodičkou v trestnici divizního soudu: "Zkrátka a dobře", řekl Švejk, "je to s vámi vachrlatý, ale nesmíte ztrácet naději, jako říkal cikán Janeček v Plzni, že se to ještě může vobrátit k lepšímu, když mu v roce 1879 dávali kvůli tý dvojnásobný loupežný vraždě voprátku na krk. A taky to uhad, poněvadž ho vodvedli v posledním okamžiku vod šibenice, poněvadž ho nemohli pověsit kvůli narozeninám císaře pána, který připadly právě na ten samej den, kdy měl viset. Tak ho voběsili až druhý den, až bylo po narozeninách. A chlap měl ještě takový štěstí, že třetí den nato dostal milost, a mělo bejt s ním obnovení líčení, poněvadž všechno ukazovalo na to, že to vlastně udělal jinej Janeček. Tak ho museli vykopat z trestaneckého hrbitova a rehabilitovat ho na pletenskéj katolickéj hrbitov, a potom se teprve přišlo na to, že je evangelik, tak ho převezli na evangelickéj hrbitov a potom..."

"Potom dostaneš pár facek", ozval se starý sapér Vodička, "co si ten chlap všechno nevymyslí!" Po dnešních zkušenostech s rehabilitací obětí stalinismu jak ji provádí Novotný a spol. ovšem nemůžeme než dodat, že pražský režim si dokázal vymyslet ještě větší nehoráznosti než prorocký Haškův hrdina.

NOVÉ KOZICHY NA MÍRU, PŘE-MODELOVÁNÍ
Zboží do zárukou
Odborné opravy
FRANK PECH
228 KING ST. E., HAMILTON, Ontario - Tel.: JA. 2.8925

POMOC ŽENÁM

v zaměstnání - zřízení nového oddělení při ministerstvu práce

Ontarijský ministr práce Leslie Rowntree oznámil zřízení zvláštního oddělení při svém ministerstvu, které se má zabývat výhradně problémy žen zařazených v nejrůznějších. Ženy představují značné procento pracovní síly naší provincie a jejich problémy v zaměstnání byly dosud přehlíženy. Ředitelkou nové instituce byla jmenována paní Ethel McLellan, která je zkušenou pracovnící v provinciální službě, kde byla odpovědná za program Národní ochrany pro ženské organizace. Zároveň sama vypracovala instrukce dopravní ochrany malých dětí a přestárlých občanů. Její instrukční kurs byl přijat a je nyní užíván na celém americkém kontinentě. Své myšlenky úspěšně propagovala prostřednictvím radia, televise a tisku. Jako ředitelka Ženského oddělení ministerstva práce paní McLellan má za úkol navrhnout a provést plány týkající se mimo jiné speciálních výchovných problémů žen v zaměstnáních. Bude poradcem jak široké veřejnosti tak vlády, při čemž bude ve styku s ženskými organizacemi, odborovými skupinami, zaměstnavateli atd. Jako příklad jejich plánů uvádíme program znovuškolení pro ty ženy, jejichž životní dráha

JOHN GREGOR
Dovoluje si oznámiti, že opět provádějí
veřejný Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou
QUALITY PLUMBING & HEATING COMPANY
Volejte LE 3-8396

YAROSLAV HUEBER
ADVOKAT a NOTÁŘ
347. BAY STREET
Suite 210
Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196
Toronto 1

CESKA CUKRARNA V HAMILTONU
doporučuje
všeobecné dorty
mandlové a ořechové,
české punchové dorty
a výborné zákusky

JOE'S
BAKERY & COFFEE SHOP
811 KING ST. E. - JA 9-3321
Navštivte naši kavárnu!

byla přerušena v důsledku vybudování rodiny a které si později přejí pokračovat ve svých přerušovaných zaměstnáních, když jejich děti dorostly a nepotřebují jejich přímé péče.

PŘIPOMÍNKA...

co musíte učinit, abyste zůstali pojištěni

ONTARIJSKÉ NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

- Změníte-li zaměstnání, řiďte se podle návodu na rubu Potvrzení o zaplacení, formulář č. 104, který dostanete od své skupiny.
- Jakmile je Vám devatenáct let, přestáváte být pojištěni přes své rodiče. Registrujte se zvláště do třiceti dní, chcete-li zůstat pojištěni i nadále. Formuláře dostanete v nemocnicích, v bankách a v úřadovně Komise.
- Vstoupíte-li do stavu manželského, musíte platit rodinnou premii, která zahrnuje muže, ženu a všechny závislé osoby. Informujte svou skupinu nebo v případě, že platíte přímo, spojte se s Komisí.

MEJTE VŽDY NEMOCENSKOU PRŮKAZKU PO RUCI

ONTARIO
HOSPITAL
SERVICES
COMMISSION



2195 Yonge St.
Toronto 7
Ontario

PODĚL ŽELEZNÉ OPONY

— FT —

Poslední číslo časopisu "US News a World Report" přineslo zajímavou reportáž o dnešním stavu železných opon jež násilně dělí Evropu střední a východní od Evropy západní. Opona má několik "tváří" — neohybnější tvář má v Berlíně kde již dva roky stojí "zeď hanby" a železná opona téměř ani neexistuje mezi Rakouskem a Jugoslavií kde není ani ostatních drahů, ani strážných věží a nebo minových polí a kde pohraniční styk se neliší podstatně od ostatních hranic v západní Evropě. Hranice Maďarska, Československa a Východního Německa mají překážky z ostatních drahů a čerstvě zoraný pruh země. Na straně maďarské a východoněmecké jsou ještě navíc minová pole, na straně československé jsou minová pole nahrazena elektrickým proudem v drátěných překážkách jejichž dotek přivodí smrt.

VZPOMÍNKA NA LEPŠÍ ČASY

Obyvatelé sousedních států Československa — Rakouska a Německa — vzpomínají na "lepší časy" kdy pohraniční styk byl velmi živý a doufají, že opět

L. LUNSKÝ, OPTIK
Prohlídky očí - Zhotovení brýlí
Prvotřídní kvalita
Hovoříme česky
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

\$ 150.—
SLEVA NA VÝLETNÍ LETENKU
AIR & OCEAN
TRAVEL CENTRE LTD.
1 ADELAIDE ST. E.
(roh Yonge St.)
TORONTO
EM 3-8888 (4 linky)
KAREL BUZEK,
Notář.

Ušetříte na nábytku,
když nakoupíte přímo v továrně
UNITED FURNITURE FACTORIES
Showrooms
511 KING ST. W. - EM. 8-7316
Stereo HI-FI importujeme přímo
z Německa
3 POKOJE \$ 159.00

Bohoslužby v rodném jazyce
se konají každou neděli o
11. hod. ráno v čs. baptistickém
kostele na 1624 Queen
Street West.
Zpívá pěvecký sbor.
Každý srdečně zván.
Rev. J. Novák, Tel. 762-5960

PROCK INSURANCE AGENCY
124 PANDORA CIRCLE
SCARBORO, ONT.
AXminister 3-7916
AUTO - POŽAR - BONDY
Dopravní a všeobecné pojištění
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

EVROPSKÁ LÉKARNA
posnílá
LÉKY DO ČSSR
Rychlé a přesné dodání
HILARY'S DRUG STORE
344 BATHURST ST.
TORONTO
Tel.: EMpire 8-1059

nevěří ani mezi sebou.
MEZI VÝCHODNÍM A ZÁPADNÍM NĚMECKEM
Je hranice zcela nepřírozená o čemž svědčí velký počet paradoxních příkladů. Z velkého počtu uvádíme alespoň některé.
Dům malíře Hossefida ve Philipsthal byl hranicí rozdělen. Hossefeld musel zazdíť část domu náležící do Východního Německa kterou nesmí používat. A protože východ dveřmi domu by jej vedl několik metrů přes východoněmecké území, musel si ještě pořídit přístavek který má dveře na západoněmeckou stranu.
Telefonní dohovor z Altenburschla do Grossburschla, kteréžto obce jsou od sebe vzdáleny 1,200 stop, trvá čtyři a půl hodiny neboť musí být veden přes Frankfurt, Berlín, Drážďany a Erfurt.
Když v únoru letošního roku přeběhl z Grossburschla přes zamrzlou řeku Werra sedm hus na západoněmeckou stranu do Altenburschla, došel telegram z Grossburschla s dotazem zda se husy nachází na západní straně. Po výměně telegrafických depeší (přes vzdálenost 1,200 stop) byly husy odvedeny k rozmrzlé části řeky kde přepławaly ke svým majitelům kteří tam čekali — v doprovodu ozbrojených strážů!